

Riktlinjer för för stadsnära odling på allmän plats i Alingsås kommun

Typ av styrdokument: Riktlinjer

Beslutande instans: Tekniska
nämnden

Datum för beslut: 2024-01-22

Diarienummer: 2023.306 TEN

Gäller för: Samhällsbyggnadsförvaltningen

Giltighetstid: Tillsvidare

Revideras senast: Vid behov

Dokumentansvarig: Avdelningschef
stadsmiljöavdelningen

ALINGSÅS
KOMMUN

Riktlinjer för stadsnära odling på allmän plats i Alingsås kommun

Intresset för odling i städerna har ökat. Enligt en rapport framtagen av HUI 2015 vill fler än vart tredje svensk gärna odla egna grönsaker, frukt och bär. Egen- och närodlat stämmer samtidigt bra överens med de av kommunfullmäktige prioriterade målen att leda utvecklingen mot ett ekologiskt hållbart samhälle och att utveckla samhället tillsammans med medborgaren. Dessa riktlinjer har därför tagits fram för att möjliggöra och uppmuntra till stadsnära odling i Alingsås kommun.

I ett övergripande helhetsperspektiv över staden ingår odling i ekosystemtjänsterna. Odling är både en försörjande (matproduktion), kulturell (hälsoaspekten, sociala interaktioner, sinnlig upplevelse), reglerande (pollinering) och stödjande (biologisk mångfald) ekosystemtjänst.

Lagar och regler som gäller för odling på allmän plats

Allmän platsmark

En förutsättning för urban odling är att det finns lämplig plats att odla på. Den kommunala fysiska planeringen spelar därför en viktig roll för att skapa förutsättningar för urban odling. Kommunen har möjlighet att i detaljplan avsätta mark för odling, både på allmän plats och kvartersmark.

Allmänna platser får inte upplåtas permanent för enskild verksamhet, till exempel odlingslotter. Men det är möjligt att anordna odling som har tillfällig karaktär eller odlingsverksamhet som är öppen för alla på kommunal parkmark. Det betyder i praktiken att ett odlingsområde kan avgränsas med staket eller häckar om det finns passager.

Kompostering av trädgårdsavfall

När det gäller trädgårdsavfall krävs inga tillstånd från kommunen. Trädgårdsavfall får komposteras på fastigheten under förutsättning att det kan ske utan olägenhet för omgivningen. Trädgårdsavfall får inte dumpas ute i naturen då detta påverkar den naturliga florin och faunan. Enligt 15 kap 30 § miljöbalken får ingen skräpa ner utomhus på en plats som allmänheten har tillträde eller insyn till. **Se Alingsås kommuns avfallsföreskrifter.**

För att slippa uppta mark för trädgårdskompost på varje enskild lott är en gemensam kompost en bra lösning. Ansvaret för en sådan vilar på medlemmarna själva.

Eldning av trädgårdsavfall

Enligt de lokala föreskrifterna för att skydda människors hälsa och miljö, är det förbjudet att elda trädgårdsavfall inom områden med detaljplan eller områdesbestämmelser under tiden 15 april - 30 september. Övrig tid av året kan eldning av torrt trädgårdsavfall ske under förutsättning att eldningen inte skapar olägenhet för människors hälsa och miljö, eller att eldningsförbud råder efter beslut av räddningschef. **Se Alingsås kommuns avfallsföreskrifter.**

Försäljning

Enligt PBL får stadsodling endast bedrivas som icke kommersiell verksamhet. Dock får viss försäljning av överskott ske, så länge det är inom ramarna för skatteverkets regler kring inkomst av hobby. Tillställningar som exempelvis skördefester, växtbytdagar och liknande är tillåtna.

Särskilda riktlinjer för odling på allmän plats i Alingsås kommun

Områden som kan bli aktuella för odling

Alingsås kommun vill uppmuntra stadsnära odling och har generellt en positiv inställning till att befintliga grönområden nyttjas för stadsnära odling. En förutsättning är att verksamheten på ett påtagligt sätt berikar den befintliga platsen och skapar ett mervärde i form av fler upplevelser och höjer platsens attraktivitet.

Odlingsverksamheten får inte komma i konflikt med befintliga aktiviteter, till exempel lek och spontanidrott.

Området ska ligga minst 5m från allmän väg och minst 10 m från närmsta bebyggelse. De områden som inte kan bli aktuella för odling är t.ex. kommunens anlagda "finparker". Kommunen uppmuntrar intresserade att själva aktivt föreslå önskade platser men kan även själv föreslå lämpliga odlingsområden. Trafik o Parkavdelningen gör en utvärdering och bedömer platsens lämplighet innan beslut tas. Kontakt tas t.ex. med andra berörda förvaltningar/avdelningar om det finns sådana. Platsernas lämplighet bedöms beträffande t.ex. jord, läge, vattentillgång samt huruvida det inkräktar på allmänhetens nyttjande.

Avståndet till lotten har stor betydelse för hur mycket man använder den och vad man odlar. Generellt eftersträvas så korta avstånd mellan bostad och odling som möjligt. Det innebär att det är en fördel om odlingsområdena är spridda över staden.

Utformning

Det är de gemensamma delarna i ett odlingsområde som regleras, inte de enskilda lotterna. Exempel på delar som regleras är t.ex. formen på området och lotternas storlek, avgränsningar i form av staket eller häckar.

Även odling i odlingslådor kan komma i fråga inom ett område.

Vem får odla på allmän plats?

Kommunen kommer endast att teckna nyttjanderättsavtal för odling på allmän plats med föreningar eller organisationer och inte med enskilda personer. Inom föreningen ska ansvarig kontaktperson/er utses. För att bilda en förening krävs att minst tre personer går samman och väljer ett föreningsnamn, skriver stadgar och utser en styrelse. Det är sedan föreningens ansvar att organisera odlingen och ansvara för att de enskilda odlarna inom föreningen följer gällande lagar, riktlinjer och annat som anges i ett upprättat skötselavtal mellan kommunen och föreningen.

Typ av odling

Inom den upplåtta odlingsytan får det odlas blommor, kryddor, grönsaker,

rotfrukter och mindre bärbuskar. Plantering av större vedartade buskar och träd är inte tillåtet. Det som odlas tillfaller brukaren och får inte plockas av någon annan.

Drivbänkar och täckning av odlingsytor

Drivbänk får uppföras men ska utformas så att skada på människor och djur inte kan föreligga. Glas är inte tillåtet. Drivbänkar ska tas omhand vid eventuell avveckling av odling.

Täckning med plast får ej ske, däremot är fiberduk tillåtet.

Förvaring

En mindre bod eller låda för redskap får ställas upp inom eller i direkt anslutning till odlingsområdet. Boden eller lådan ska vara så liten som möjligt och vara flyttbar.

Gödsel och bekämpningsmedel

Inga kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel får användas vid odlingen. Vålbrunnen naturgödsel är tillåten och ska grävas ner direkt vid påförande.

Trafik

Inga transporter med bil, traktor eller dylikt får ske utanför allmän gata/väg. Gräsytor eller gång- och cykelväg får inte användas som körväg. Eventuella körskador klassas som skadegörelse på allmän plats/parkmark. Parkering får endast ske på anvisad plats.

Kommunens ansvar

Iordningställande av mark

Kommunen tillhandahåller grovbearbetad (fräst) mark på det överenskomna odlingsområdet om det är fråga om frilandsodling.

Kommunen hägnar in, om det anses nödvändigt, området mot gnagare och vilt. Denna inhägnad får låsas med kodlås men kommunen skall delges koden och löpande uppdateras om koden byts.

Iordningställande av området

Kommunen kan i mån av tid och resurser, om så önskas av föreningen, vara behjälplig vid utsättning av/avgränsning av odlingslotterna. Det åligger föreningen att kontakta kommunen om sådan hjälp önskas.

Provtagning av jord

Kommunen ansvarar för att jordprover tas på det aktuella odlingsområdet om detta bedöms behövas för att säkerställa att området inte är förorenat. Odling i odlingslådor kan i sådana fall vara ett alternativ.

Sittmöjligheter

För att undvika privatisering av området iordningställer park-&naturavdelningen en sittplatsyta i närheten med parkmöbler och en anslagstavla som föreningen får använda.

Vatten

Kommunen ansvarar för att sommarvattenledning med vattenmätare dras fram till odlingsområdet om detta är möjligt till en rimlig kostnad, kommunen bekostar sommarvattnet under säsong.

Skötselavtal

Kommunen ansvarar för upprättande av skötselavtal mellan kommunen och odlarföreningen. På Trafik o Parkavdelningen finns en utsedd person som är ansvarig för kontakterna med odlarföreningarna. Denne person kan också vara behjälplig med informationsgenomgångar gällande riktlinjerna.

Avveckling av verksamheten

Om odlingsverksamheten inte sköts och föranleder upprepade klagomål från medborgare och närboende har kommunen rätt att avveckla odlingsområdet efter samråd med berörd förening. Är föreningen inte nåbar har kommunen rätt att avveckla odlingsområdet efter 1 månads tid.

Odlarföreningens ansvar

Ansvar för ordning och reda

Föreningen ansvarar för att gällande lagar, regler och riktlinjer följs inom odlingsområdet.

Föreningen ansvarar under odlingsperioden för att odlingsområdet med eventuella odlingsbänkar, mm är i sådant skick att skada på människor, djur och miljö ej föreligger. Alla objekt som införskaffats till odlingen avlägsnas efter avveckling av verksamheten. Om vandalisering eller annan typ av förstörelse av odlingsområdet sker så är det föreningens ansvar att städa upp och återställa odlingsområdet.

Renhållning

Platsen ska vara välstädad och ge ett vårdat och prydligt intryck. Odlarföreningen ansvarar för all renhållning i direkt anslutning till området.

Sanitära faciliteter

Odlingarna är belägna i stadsnära lägen där det generellt inte behöver anordnas sanitära faciliteter. Om föreningen anser att behov av sådana faciliteter finns så ska föreningen själv ansvara för och bekosta detta.

Avveckling av verksamheten

Om föreningen vill avveckla odlingen inom det upplåtta området så ansvarar föreningen för att området återställs till ursprungligt skick eller på sådant sätt som överenskommes med kommunen.

Överlåtelse

Om kontaktpersonen för odlingsföreningen byts ut skall detta anmälas till kommunen.

Så här ansöker man

Ansökan lämnas via en blankett på Alingsås kommuns hemsida.

Man kan även ansöka genom brev till:

Alingsås kommun
Samhällsbyggnadskontoret
441 81 Alingsås

Park@alingsas.se

Frågor besvaras av:

Trafik o Parkenheten
0322-616000